

11 december StraatReünie Werner Helmichstraat

Werner Helmich past als naamgever uitstekend bij de omliggende straten: ook hij was een predikant die in Utrecht op de kansel stond. Helmich leefde van 1550 tot 1608 en de periode dat hij op de Utrechtse kansel stond, was van zijn eenendertigste tot zijn negenendertigste levensjaar.

Voor een beschrijving van de Werner Helmichstraat 'van toen' gaan we aan de wandel en doen alsof het 1938-'39 is en we stappen de straat in vanaf de Cornelis Mertensstraat.

Op de hoek aan de rechterkant staat het gebouw van het genootschap 'Nieuw Apostolische Kerk in Nederland'. Dit gebouw staat er al een tijd (vanaf 1926) en daarmee is het zelfs een van de eerste gebouwen in deze straat.

Aan de overkant van de kerk staat een gebouw dat 'Wasscherij Elinkwijk' huisvest. Deze wasserij begon in de Cornelis Mertensstraat, maar na de aanleg van de Werner Helmichstraat kreeg de wasserij een ander adres...

Meer weten? Welkom op de StraatReünie van 11 december aanstaande. We starten de inloop om 14 uur, om 15 uur geven we een korte lezing (met dia's uiteraard) over het ontstaan van Zuilen in het algemeen en de Werner Helmichstraat in het bijzonder. Om 17 uur sluiten we af.

Organisatorisch is het fijn als u uw deelname aangeeft. Dat kan via info@museumvanzuilen.nl of een telefoontje naar 06 20565655. De StraatReünie gaat door bij tenminste vijf deelnemers.

8 december 14:30 uur 'inwijding' muurschildering

Deze schildering is een initiatief van woningcorporatie Portaal, het Museum van Zuilen en de Werkgroep Directe Voorzieningen van de gemeente Utrecht.

De locatie van de muurschildering is niet toevallig: het is de plek waar in de periode vanaf de jaren 1920 een groot complex van rooms-katholieke gebouwen verrees: de Sint-Ludgeruskerk, het naar pastoor Schilte genoemde parochiehuis, enkele scholen, een zusterklooster en een wijkgebouw van de Kruisvereniging. De meeste van deze gebouwen bestaan inmiddels niet meer.

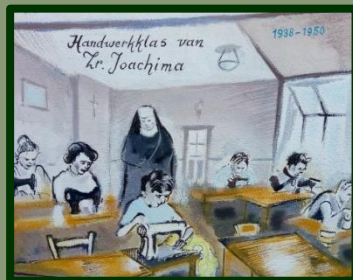
In de toenmalige gemeente Zuilen ontstond met de komst van de grote fabrieken Werkspoor (Wagon- en Bruggenbouw) en Demka (staalfabriek) een snel toenemende bevolkingsgroei die het oude landelijke en dorpse karakter – begin vorige eeuw 1200 inwoners – al gauw achter zich liet. Met die bevolkingsgroei ontstond er in een tijd dat de verzuilde samenleving door verschil in godsdienst en levensopvatting was doortrokken, ook behoefte om katholieken een eigen positie te geven. Dat kwam in Zuilen net zoals elders in het land tot uiting in het bouwen van een kerk en scholen voor jonge kinderen.

Maar in Zuilen verrees in korte tijd tussen 1923 en 1938 een veel meer omvattend katholiek gebouwencomplex dat zelfs in het veel

grotere Utrecht zijn gelijke niet had.

In 1924 werd de door architect Wolter te Riele ontworpen imposante St.-Ludgeruskerk in gebruik genomen. Het vormde een markant punt voor Zuilen aan de Amsterdamsstraatweg. Naast de kerk kwam een pastorie te staan voor de huisvesting van de pastoor en de kapelaans. Daarnaast kwam de woning voor het hoofd van de jongensschool. Achter de kerk verrees een klooster met een grote kloostertuin, waar ook de zusters woonden die in de Fröbelschool en meisjesschool voor de klassen stonden.

Die Fröbelschool voor de jongste kinderen kwam dicht naast het klooster aan de St.-Willibrordusstraat te staan. Daartegenaan bouwde men de naaischool, waar jonge dames geleerd werd zelf kleding te maken.

Aan de overzijde van de St.-Willibrordusstraat kwamen twee lagere scholen, naar goed gebruik in die tijd gescheiden voor meisjes en jongens; een afzonderlijk gymnastieklokaal hoorde daar ook bij.

In 1934 werd uit de nalatenschap van pastoor Schilte een groot naar

hem vernoemd parochiehuis gebouwd waar allerlei activiteiten plaatsvonden, meestal in katholiek verband maar regelmatig ook voor meer algemene Zuilense belangen. Opnieuw maakte Te Riele het ontwerp met een kenmerkende trapgevel.

Ook een gebouw voor katholiek jongerenwerk en een vestiging van het katholieke Wit-Gele Kruis (thuisverpleging en thuisulp) werden opgericht naast het parochiehuis.

In de laatste jaren van zijn bestaan, eind jaren zeventig, fungeerde het Pastoor Schiltehuis ook als poppodium voor de eerste opkomende Nederlandse popgroepen als de (The) Golden Earring(s), The Outsiders, The Shoes, Tee-Set, Bintangs, Robert Long en Unit Gloria.

Al met al zo is te zien op bijgeplaatste afbeelding ontstond er een katholiek bolwerk dat vanaf de Amsterdamsstraatweg (voorgond) over de St.-Willibrordusstraat heen reikte tot aan de bebouwing van de Edisonstraat.

Zo snel als het katholieke bolwerk ontstond werd het vanaf de jaren zeventig ook weer afgebroken.

Behalve de woning van de hoofdonderwijzer resteert van dit complex alleen nog de oude

Fröbelschool en de naaischool, waar thans weer een (andere) kloosterorde in is gevestigd.

Het klooster grensde aan de St.-Ludgerusstraat en St.-Willibrordusstraat en eindigde daar met een muur voorzien van een trapgevel op korte afstand van de kleuterschool.

Vrijwel op de plaats van de oude zijgevel is nieuwbouw opgericht en de open ruimte tussen de nieuwbouw en de oude Fröbelschool fungeert nu als entree voor een recent gereedgekomen bouwproject met eengezinswoningen op een binnenterrein.

De muurschildering van beeldend kunstenaar Jos Peeters op de zijgevel sluit aan op de oude trapgevel van het klooster en op de gebeurtenissen die zich binnen en rond het klooster hebben afgespeeld.

Gebruik is gemaakt van logboekantekeningen waarmee de zusters van het klooster hun belevenissen optekenden, zoals met name ook gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog.

De hele pagina van het Zuilense Nieuwsblad wordt geflankeerd door de contouren van de St.-Ludgeruskerk (links) en het Pastoor Schiltehuis. Deze beide gebouwen stonden ook ongeveer op de locatie zoals de 'kijker van toen' ze op deze plek ook zou zien!

Er is wat water door het Amsterdam-Rijnkanaal gegaan voordat de audiotour eindelijk van start kon. Maar uw geduld wordt beloond. Sinds 12 mei kunt u, wandelend over het Werkspoorterrein, de verhalen en geluiden van toen en nu horen. Gratis! Ook het Museum van Zuilen heeft hieraan een (bescheiden) bijdrage geleverd, en we steunen heel graag dit geweldige initiatief:

Hoor het Werkspoor

VERHALEN VAN STAAL

De audiotour "Hoor het Werkspoor!" voert wandelaars langs de parels van het Werkspoorkwartier in Utrecht.

(Duur: ~2,5 km / ~1 uur)

'Ik had me nooit gerealiseerd dat het Werkspoorkwartier zo'n bijzondere geschiedenis heeft'.

Wandel door een bewogen gebied en luister naar verhalen van staal.

'Hoor het Werkspoor!' is een speelse audiotour bomvol verhalen over de herinneringen en toekomststromen van een bijzonder gebied in Utrecht West. Ze voert de luisteraar al wandelend via muziek, soundscapes en persoonlijke, intrigerende verhalen langs verschillende plekken in het Werkspoorkwartier.

Met een koptelefoon op wandel je langs de panden van de voormalige Koninklijke Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en

Spoorwegmaterieel. Ofwel: Het Werkspoor. Vroeger werkten hier dagelijks duizenden fabrieksarbeiders aan de productie van treinwagons, bruggen en andere staalconstructies. Na de sluiting van deze bijzondere industrietak in 1983 zijn er enkele markante gebouwen overeind gebleven, die door hun nieuwe bewoners weer getuige zijn van nieuwe verhalen.

Het bedrijventerrein Cartesius is de afgelopen vijf jaar getransformeerd tot een toonaangevend vestigingsgebied in Utrecht voor creatieve, circulaire maakbedrijven, horeca en startups. Toch ziet het terrein er van buitenaf nog vaak onaantrekkelijk uit. Dit is zonde, want achter de hekken en deuren schuilt veel bedrijvigheid en creativiteit.

De audiotour brengt de geschiedenis van het Werkspoorgebied tot leven, door verleden, heden en toekomst op poëtische wijze met elkaar te verbinden. Zo verandert het bezoek aan een braakliggend terrein plots in een levendige fabriekshal van een eeuw geleden en transformeert een discotheek voor even weer tot wasruimte. Met deze verhalen willen de makers (zelf werkzaam in het Werkspoorkwartier) een andere kant van het Werkspoorkwartier laten zien en mensen kennis laten maken met de verborgen parels op het terrein.

De wandeling

Je kunt 'Hoor het Werkspoor!' wandelen wanneer je wilt. Met een opgeladen mobiele telefoon met internet. We bevelen een koptelefoon aan, maar met oortjes luisteren kan ook.

De wandeling duurt ongeveer een uur en start en eindigt bij Werkspoorcafé De Leckere, Tractieweg 43, 3534 AP Utrecht. Hier kun je ook je fiets of auto parkeren. Vanaf station Zuilen is het ongeveer vijftien minuten lopen.

Je volgt voor het grootste deel het Werkspoorpad. Een deel van de tour gaat over het fietspad. Pas op voor het verkeer én overstekende kippen. Vind je iets niet? Vraag het aan de mensen die op die plek werken. We denken dat de audiotour het meest geschikt is vanaf 14 jaar.

Geschiedenis

De geschiedenis is te veelomvattend om in een uur te vertellen. Wil je meer weten? Combineer de wandeling dan met een bezoek aan het Museum van Zuilen. Of bekijk deze aflevering van Andere Tijden.

Horeca

In het Werkspoorkwartier zitten veel leuke horecagelegenheden waar je een lekkere koffie of een zelf gebrouwen biertje kunt halen. Deze locaties staan ook op de plattegrond. Plan dus vooral wat meer tijd in om deze wandeling te maken!